

Voorstel Gemeenteraad E

Onderwerp	Calamiteitenregeling wateroverlast		
Portefeuillehouder	Harmjan Vedder, agendaletter (E)		
Organisatieonderdeel	Cluster Stadsdeelmanagement	Aangeboden aan Raad	23 september 2024
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2400029687

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de tijdelijke calamiteitenregeling wateroverlast.
2. De incidentele kosten van deze regeling, geraamd op 375.000 euro ten laste van het product Stadsdeelmanagement te brengen en daarmee het beschikbare budget te overschrijden.

Inleiding en voorgeschiedenis

Op zondag 21 juli jl. kreeg onze stad te maken met extreme regenval. Dit leidde tot ernstige wateroverlast. Vooral in de wijken Pathmos en Stadsveld en het Janninkscapex had dit grote gevolgen. Hierbij zijn met name huurwoningen en ook een aantal koopwoningen zwaar getroffen. 79 huishoudens moeten of moesten hun woning (tijdelijk) verlaten.

De woningen van deze mensen moeten worden hersteld. Voor velen betekent dit dat ze pas na lange tijd terug kunnen keren naar hun vertrouwde woning en buurt. In de tussenliggende periode wonen die mensen in vervangende huisvesting.

In nauwe samenwerking met woningcorporatie De Woonplaats zetten we ons als gemeente in voor de getroffen. We staan hen met raad en daad terzijde. Dit doen we met een breed samengesteld ondersteuningsteam, bestaande uit medewerkers van onder andere de gemeente, De Woonplaats, de Wijkteams en Inklusio.

Zo hebben we eerst tijdelijke huisvesting voor mensen georganiseerd in hotels en staan we huurders nu bij tijdens de verhuizing, de inrichting en stoffering van de vervangende woningen. We bieden daar waar mogelijk een luisterend oor en geven ruimte voor ontmoeting. Daarnaast zorgen we voor zaken zoals juridische ondersteuning bij verzekeringskwesties. Er zijn spreekuren in wijkcentrum De Boei. Ook verzorgen we een dagelijkse lunch en is er bijvoorbeeld een wasservice.

We hebben uw Raad op 1 augustus, 16 augustus, 30 augustus en 13 september per mail geïnformeerd over de gevolgen van de extreme regenval van 21 juli en de stand van zaken rond de ondersteuning die wij aan de bewoners bieden samen met onze partners.

We zien dat de omstandigheden een steeds zwaardere wissel trekken op de getroffen. We zien dagelijks dat deze mensen in emotionele zin een zware tijd doormaken. Ook maakten zij kosten die niet altijd te verhalen zijn. Naast de hulp die we mensen nu al geven willen we ze een extra steuntje in de rug bieden, door een tijdelijke calamiteitenregeling in te richten.

Publieksvriendelijke samenvatting

Op zondag 21 juli jl. kreeg onze stad te maken met extreme regenval. Dit leidde tot ernstige wateroverlast. Vooral in de wijken Pathmos en Stadsveld en het Janninkscapex had dit grote gevolgen. Hierbij zijn met name huurwoningen en ook een aantal koopwoningen zwaar getroffen. 79 Huishoudens moeten of moesten hun woning (tijdelijk) verlaten. Samen met o.a. De Woonplaats zetten we ons in voor de getroffen. Waar we kunnen ondersteunen en helpen we hen. Dit doen we met een breed ondersteuningsteam, bestaande uit medewerkers van onder andere de gemeente, De Woonplaats, de Wijkteams en Inklusio.

We zien dat de omstandigheden in toenemende mate een zware wissel trekken op de getroffen inwoners. Zij maakten kosten die niet altijd direct te verhalen zijn. Maar zeker ook in emotionele zin zien we dat zij een zware tijd doormaken. Naast de hulp die we de getroffen inwoners nu al geven willen we ze een extra steuntje in de rug bieden. Om die reden stellen we een tijdelijke calamiteitenregeling in voor deze 79 huishoudens.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

We willen met deze calamiteitenregeling op korte termijn steun bieden aan getroffen en van de extreme wateroverlast veroorzaakt op 21 juli 2024.

Argumenten

1.1. We willen voor de getroffen en op korte termijn een calamiteitenregeling inzetten

Tijdens de vele gesprekken in de wijk met getroffen inwoners blijkt dat de nood hoog is, zowel in emotionele als ook in financiële zin. Om enigszins aan de behoeften van de getroffen tegemoet te kunnen komen richten we een calamiteitenregeling in.

1.2. We hebben voorwaarden voor de calamiteitenregeling wateroverlast opgesteld

De calamiteitenregeling zal uit 2 onderdelen bestaan. Aan de verstrekking van beide onderdelen worden voorwaarden verbonden. Deze worden met de hierna genoemde onderbouwing en voorwaarden in beleidsregels vertaald. Deze beleidsregels worden z.s.m. ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

De voorwaarden voor de regeling zijn de volgende:

Calamiteitenregeling onderdeel 1: Forfaitaire verstrekking

Verstrekking van een forfaitair bedrag van € 2.000 per huishouden, aangevuld met € 500 per inwonend kind. We verstrekken deze bijdragen nadrukkelijk als morele steun in de rug voor een groep mensen die ongewild in een situatie terecht is gekomen die voor hen als moeilijk en uitdagend wordt ervaren. Daarnaast is deze verstrekking bedoeld als tegemoetkoming voor directe, extra kosten die in deze eerste periode gemaakt zijn. Het betreft die uitgaven waarvoor geen bewijstukken voorhanden zijn, waardoor ze ook niet door een vorm van verzekering (kunnen) worden gedekt.

Voorlopige voorwaarden voor deze forfaitaire verstrekking:

- In aanmerking voor de regeling komen huishoudens woonachtig in woningen die voldoen aan de volgende criteria:
 1. Getroffen door de extreme wateroverlast op 21 juli 2024.
 2. Het betreft een woning in het hierna genoemde gebied:
 - a. het Pathmos;
 - b. het Stadsveld;
 - c. het Janninkscomplex aan de Cromhoffsbleekweg.
 3. In de woning is als gevolg van de extreme regenval op 21 juli 2024 vies water in de leefruimte gestroomd.
 - a. De woning was daardoor onleefbaar volgens criteria van de GGD. In de brief van de GGD d.d. 27 juli 2024 aan de getroffen bewoners in het Pathmos en het Stadsveld is daarover aangegeven: *"Conclusie: De huidige situatie is voor de bewoners fysiek en mentaal zeer belastend. Zeker voor bewoners met een kwetsbare gezondheid is de situatie niet houdbaar. In de huidige situatie blijft de blootstelling aan ziektekiemen en prikkels bestaan. De woningen zijn dermate vochtig dat deze situatie nog langere tijd zal blijven bestaan. Voor de gezondheid van de bewoners is tijdelijke uitverhuizing naar een droge goed geventileerde ruimte zeer gewenst."*
 - b. Of in het geval van het Janninkscomplex: bewoners hebben het advies gekregen de woning te verlaten als gezondheidsrisico's daartoe aanleiding gaven.
 4. Bewoners kunnen/konden gedurende langere tijd (langer dan 3 weken) niet wonen/verblijven in hun woning in de periode direct na de extreme wateroverlast op 21 juli jl. en/of vanwege toekomstige herstel (bij huurwoningen in opdracht van De Woonplaats).
- Er is een limitatieve lijst van de voor de forfaitaire verstrekking in aanmerking komende adressen. Deze lijst is als bijlage bijgevoegd. Het gaat hierbij om 60 huishoudens (naar schatting 150 bewoners) in woningen in het Pathmos en het Stadsveld en om 19 huishoudens in woningen in het Janninkscomplex aan de Cromhoffsbleekweg (circa 25 bewoners).
- De forfaitaire verstrekking bedraagt € 2.000 per huishouden, aangevuld met € 500 per op het adres ingeschreven kind(eren) (<18 jaar).
- Ingeschreven wil zeggen binnen de BRP (Basisregistratie Personen) geregistreerd.
- De verstrekking wordt gestort op de rekening van de rechthebbende. Dat kan in voorkomende gevallen de beheerrekening van de bewindvoerder zijn.
- Daar waar sprake is van bewindvoering overleggen we met aanvragers of het wenselijk is dat wij contact opnemen met de bewindvoerder om de situatie en de aard en de bedoeling van de verstrekking toe te

lichten. Wij kunnen daarbij echter niet treden in de uiteindelijk afweging en coulance van de bewindvoerder.

- De regeling treedt in werking na vaststelling van de beleidsregels en de bekendmaking daarvan.
- Voor de aanvraag van deze forfaitaire verstrekking komt een kort aanvraagformulier beschikbaar, dat samen met een ondersteuner (onder regie van het Staddeelmanagement) wordt ingevuld. Deze ondersteuning is proactief van aard. Dat wil zeggen dat hulp wordt aangeboden in de wijk met het invullen van het aanvraagformulier (inclusief toetsing juiste bankrekening(en) en kopie bankafschrift/pinpas)
- Er wordt niet achteraf gecontroleerd waaraan de uitkering is uitgegeven.
- Er vindt geen inkomens en/of vermogenstoets plaats.
- Voor mensen die een gemeentelijke bijstandsuitkering hebben, heeft het ontvangen van deze forfaitaire verstrekking geen gevolgen voor de hoogte van de uitkering.
- Met een verstrekking uit deze regeling erkent de gemeente op geen enkele wijze aansprakelijkheid. De gemeentelijke verstrekking van bedragen op grond van deze regeling is uitdrukkelijk onverplicht, vindt enkel en alleen plaats uit overwegingen van coulance en kent geen rechtsgrond.

Calamiteitenregeling onderdeel 2: Maatwerkverstrekking

- In aanmerking voor de maatwerkverstrekking komen huishoudens woonachtig in woningen die voldoen aan dezelfde criteria zoals die gelden voor de forfaitaire verstrekking (zie hierboven).
- Hiervoor geldt dan ook dezelfde limitatieve lijst als voor de forfaitaire verstrekking (zie bijlage).
- De maatwerkverstrekking kan worden verstrekt voor noodzakelijke kosten waarvoor geen voorliggende of andere voorziening beschikbaar is.
- Op casusniveau wordt bezien of en voor welke kosten de huishoudens voor deze regeling in aanmerking komen. Hiervoor willen we een team samenstellen met mandaat voor verstrekkingen binnen dit deel van de regeling. We treden hierbij nadrukkelijk niet in de verantwoordelijkheid van de verzekeraars. Dat wil zeggen dat steeds eerst afwikkeling met verzekeraars moet hebben plaatsgevonden, waarna bepaald kan worden of er een bijdrage in het kader van deze maatwerkverstrekking toegekend wordt.
- Voor de maatwerkregeling worden ter onderbouwing van geleden schade wel bewijstukken gevraagd.
- De maatwerkverstrekking kan maximaal € 2.500 per huishouden bedragen.
- Voor deze regeling geldt een totaal budgetplafond van 200.000 euro.
- De regeling treedt in werking na vaststelling van de beleidsregels en de bekendmaking daarvan.
- Er vindt geen inkomens en/of vermogenstoets plaats.
- Voor mensen die een gemeentelijke bijstandsuitkering hebben, heeft het ontvangen van een maatwerkverstrekking geen gevolgen voor de hoogte van de bijstandsuitkering.
- Met een verstrekking uit deze regeling erkent de gemeente op geen enkele wijze aansprakelijkheid. De gemeentelijke verstrekking van bedragen op grond van deze regeling is uitdrukkelijk onverplicht, vindt enkel en alleen plaats uit overwegingen van coulance en kent geen rechtsgrond.

2.1. We stellen u voor de kosten te dekken vanuit het product Stadsdeelmanagement.

Er is op voorhand geen specifiek budget of een specifieke reserve beschikbaar om de kosten te dekken. Voorgesteld wordt deze incidentele kosten, geraamd op 375.000 euro, ten laste van het product Stadsdeelmanagement te brengen. Daarmee wordt het beschikbare budget overschreden.

Risico's

Het instellen van een calamiteitenregeling wateroverlast kan tot precedentwerking leiden.

We kunnen niet uitsluiten dat de enorme wateroverlast van 21 juli jl. en de gevolgen daarvan zich nog eens voordoen. De onderhavige calamiteitenregeling hebben we strikt afgebakend voor de situatie zoals die zich voordeed op 21 juli jl. Mocht zich in de toekomst een vergelijkbare situatie voordoen dan moet op dat moment worden afgewogen hoe daar mee om te gaan. Ook voor inwoners die in het verleden getroffen zijn door waterschade is er geen calamiteitenregeling beschikbaar.

Er kunnen zich meer mensen, buiten de doelgroep van deze regeling, tot ons richten met een verzoek om een bijdrage vanuit de calamiteitenregeling voor waterschade ontstaan op 21 juli 2024.

Wij hebben een duidelijk afgebakende limitatieve lijst beschikbaar ter definiëring van de doelgroep. Wij zijn van mening dat dit de groep mensen is die door de aard van hun schade en door de gevolgen daarvan in aanmerking komen voor deze regeling. De regeling wordt niet voor een bredere groep opengesteld. In uitzonderlijke gevallen kunnen we in de geest van deze regeling afwijken. Daarvoor wordt een hardheidsclausule opgenomen in de nader vast te stellen beleidsregels.

De regeling kan bij anderen leiden tot een gevoel van ongelijkheid

Er moet eenduidig en helder gecommuniceerd worden hoe de limitatieve lijst tot stand is gekomen en waarom deze huishoudens wel, en daarmee dus ook andere niet, in aanmerking komen voor de calamiteitenregeling.

Niet alle juridische risico's die eventueel verband kunnen houden met de instelling van een calamiteitenregeling kunnen worden uitgesloten

Het voorstel is juridisch getoetst. Het kan echter nooit uitgesloten worden dat er toch juridische risico's zijn die we bij voorbaat niet geadresseerd hebben.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

De totale kosten van de calamiteitenregeling wordt geraamd op circa 375.000 euro.

- Voor de forfaitaire uitkering ramen we ca 175.000 euro aan uitgaven.
- Voor de maatwerkuitkering stellen we een budgetplafond van 200.000 euro vast.

Dit deel van de regeling loopt mogelijk door naar 2025.

De incidentele kosten van deze regeling, geraamd op 375.000 euro worden ten laste van het product Stadsdeelmanagement gebracht. Hiervoor is geen budget beschikbaar, waardoor deze uitgaven leiden tot een geaccepteerde overschrijding.

Afweging en alternatieven

We kunnen ervoor kiezen om geen calamiteitenregeling op te stellen

We ondersteunen getroffen en al op velerlei manieren. Voor financiële schade moeten en kunnen mensen zich beroepen op verzekeringen en diverse andere regelingen. We zien echter dat de praktijk weerbarstiger is. Er zijn onvoorziene, niet verzekerde kosten, waar mensen hulp bij kunnen gebruiken. Daarnaast zien we dat mensen ook behoefte hebben gezien te worden in hun zware omstandigheden. Wij willen hieraan niet voorbijgaan en willen met deze calamiteitenregeling een bijdrage leveren.

Participatie

Communicatie

Er is een separaat communicatieplan opgesteld.

Vervolg

We hebben de voorbereidende werkzaamheden direct na het collegebesluit in gang gezet.

We voelen de noodzaak en de urgentie om de calamiteitenregeling z.s.m. in uitvoering te kunnen brengen en daar met betrokken inwoners over te communiceren. In een brief aan uw Raad hebben we dat nader toegelicht.

Bijlagen

- Limitatieve lijst met voor de regeling in aanmerking komende adressen

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____

de loco-Secretaris,
E.A. Smit

de Burgemeester,
R.W. Bleker